

сигнал. Креативна сила метафори здатна сумішати несумісне, образно виявляти нові якості об'єкта та створювати нові сенси понять.

Список використаних джерел

1. Грицай І. С. Засоби масової інформації як окремі підстиль публіцистичного стилю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kamts1.kpi.ua/node/1008> (08.06.2014)

2. Журналістика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Журналістика> (20.01.2018)

4. Метафори [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Метафора> (22.10.2017)

3. Метафорично-образні засоби розважально-мистецького характеру, в друкованих мас-медіа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referat-ok.com.ua/kulturologiya-ta-mistectvo/metaforichno-obrazni-zasobi-rozvazhalno-mistetskogo-harakteru-v-drukovanih-mas-media>

5. Особливості перекладу метафор у художньому творі Артура Хейлі «Аеропорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referat911.ru/Pedagogika/osoblivost-perekladu-metafor-u-hudozhnomu/116583-1980623-place3.html> (23.04.2013)

6. Український тиждень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://journals.ua/business/ukrainskiy-tyzhden/>

Ю.Курочкіна –

студентка Харківського національного університету
імені В.Н.Каразіна

*Науковий керівник: старший викладач кафедри політології,
кандидат політичних наук Авксент'єв А.О.*

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ НА ГРОМАДСЬКІСТЬ: ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ СУДОВОЇ СИСТЕМИ ХАРКІВЩИНИ НА ОСНОВІ МОНІТОРИНГУ ЗМІ ЗА 2017 РІК

В даному огляді судової системи Харківської області ми проводимо моніторинг семи засобів масової інформації (ЗМІ) Харківщини щодо висвітлення ними основних подій у судовій сфері за 2017 рік. Даний період виявився повним на інформаційні приводи, що прикувало увагу медіа до судових процесів у Харкові та області. В умовах

прийнятих нещодавно указів Президента щодо реорганізації місцевих судів, подібний регіональний аналіз стану судової системи допоможе передбачити, яких наслідків реалізації реформи слід очікувати.

Моніторинг висвітлення найрезонансніших судових справ провадився на регіональному рівні. У поле моніторингу потрапили наступні засоби масової інформації Харківської області: «MediaPort», «NewsRoom», «Медіа група «Об'єктив»», «Kh.Vgorode», «Status Quo», «Городской дозор» та «Город X».

В ході аналізу були обрані найрезонансніші судові провадження, які мали місце у 2017 році. Інтернет-ЗМІ досліджувалися на предмет кількості матеріалів за відповідними темами та їх емоційному обарвленню. Подібний моніторинг дає можливість зробити висновки з приводу того, що саме найбільш привертає увагу Харківських ЗМІ у сфері судової діяльності та у якому ключі вони висвітлюють резонансні судові провадження.

2017 рік для судів Харківщини розпочався одразу з двох справ, пов'язаних із працівниками вищих навчальних закладів: виграв суд новий ректор ХНУРЕ Валерій Семенець, обрання якого у Київському районному суді Харкова оскаржив в.о. ректора Едуард Рубін. Друга справа стосується доцента Харківської державної академії фізичної культури, яку суд оштрафував на 25,5 тис. грн. за отримання хабара у розмірі 5 тис. 600 доларів. Якщо друга справа на цьому і закінчилася, то перша в свою чергу набула широкого розголосу у ЗМІ і, врешті-решт, рішенням Апеляційного суду області у березні Едуард Рубін був поновлений на своїй посаді в.о. ректора ХНУРЕ. Слід також наголосити на тому, що без указу про призначення з боку Міносвіти будь-якого рішення суду все одно було недостатньо. Справа закінчилася тим, що наразі ректором університету є Валерій Васильович Семенець. Цікавим також є той факт, що правозахисник діючого ректора Василь Россіхін по даній справі зараз займає посаду проректора з інноваційно-корпоративної роботи та адміністрування.

У лютому 2017 року завдяки громадськості продовжився розгляд справ щодо «харківських живодерів», які натравили бультер'єра на kota та зняли це на відео. Справа щодо звинуваченої, яка і виклала відповідний відеоматеріал в Інтернет, розглядалася у закритому режимі. Наразі у ЗМІ не висвітлюється, чим саме закінчилася справа [1].

Однак, однією з найбільш резонансних справ у 2017 році для Харківщини були провадження, пов'язані з встановленням монументу на площі Свободи. Це, відповідно, стало і найбільшим за своїм масштабом протистоянням між владою Харкова та громадськістю у

минулому році. Наразі, згідно з даними Харківських ЗМІ, справа направлена до вищої інстанції, а розглядати її буде вже суд у новому складі. Медіа Харкова продовжують тим часом висвітлювати хід судового процесу.

Таблиця 1

**Кількість публікацій ЗМІ Харкова
з приводу найгучніших судових проваджень 2017 року**

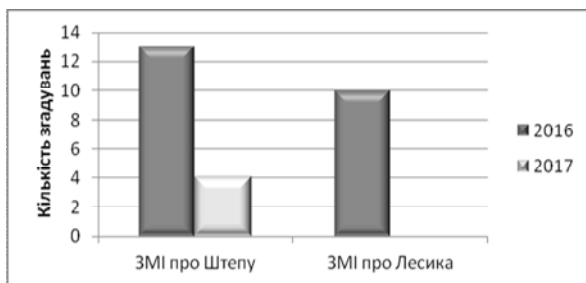
Інформаційний привід	ЗМІ Харківської області							
	MediaPort	NewsRoom	Медіа група «Об'єктив»	Kh. Vgorode	Status Quo	Городской дозор	Город X	Усього публікацій з тем
	Кількість публікацій з відповідних тем у ЗМІ за 2017 рік							
Справа «Одоробло»	27	22	12	16	13	3	7	100
Справи проти «посягання та територіальну цілісність України»	32	22	19	9	28	12	1	123
Справа над Штепою	9	12	18	1	5	4	0	49
Справа над Лесиком	15	6	4	7	8	0	5	45
Справа з приводу ДТП на Сумській (тег «ДТП на Сумской»)	44	41	54	59	81	42	48	369
Перебіг судової реформи	5	1	1	2	2	4	2	17
Усього публікацій у ЗМІ	132	104	108	94	137	65	63	<i>Усього</i> 703

Найбільше публікацій з цього приводу у 2017 році було зроблено на сайті «MediaPort», у той час як медіа-ресурс «Городской дозор» приділив даній темі лише 3 матеріали. Більшість інформації з приводу подібних судових засідань була подана у нейтральному ключі. Нато-

мість вирізнялися позитивним або негативним ставленням до судового провадження лише ті публікації, у яких цитувалася думка активістів, політиків або культурних діячів з цього приводу (цитування архітектора Сергія Чечельницького, художника Володимира Бисова та ін.). Проте у жодному з ресурсів не переважала «позитивна» або «негативна» думка навіть у вигляді цитат.

Для Харківщини характерною є велика кількість «антимайданних» справ, судові провадження за якими тягнуться переважно ще з 2014 року. В процесі моніторингу харківських ЗМІ за цим показником ми звертали увагу на інформацію за тегами «сепаратизм», «штурм ХОДА» та прізвищами основних фігурантів подібних справ у 2017 році: Юдаєв, Кромський, Апухтін та інші. За результатами аналізу медіа Харкова можна поділити на дві групи: ті, котрі повною мірою висвітлюють кожну подію, пов'язану з подібними справами; та ті, котрі переважно не сповіщають населення про це. Таким чином до першої групи належать «MediaPort», «NewsRoom», «Медіа група «Об'єктив»» та «Status Quo». Інакша ситуація із медіа «Kh.Vgorode», «Городской дозор» та «Город X» – за останній рік публікацій із переліченими тегами зовсім мало, хоча, вочевидь, інформаційних приводів було достатньо. В цілому ж, інформація з приводу судових засідань над злочинцями подається виключно як фактажний матеріал без оціночних суджень, за винятком авторських публікацій у блозі [2].

Наразі в області триває суд над колишніми високопосадовцями Андрієм Лесиком та Нелею Штепою. Харківські ЗМІ продовжують висвітлювати новини після кожного з судових засідань. Проте спостерігається тенденція щодо зменшення інтересу з боку медіа до подібних справ, які тягнуться роками. Це можна прослідкувати зокрема на прикладі ЗМІ «Городской дозор». За останній рік кількість публікацій за цими судовими провадженнями значно зменшилася, у порівнянні до минулих років.

Джерело інформації для розрахунків: дані з сайту «Городской дозор» [1]

Найбільшого резонансу за минулий рік набув судовий процес над Оленою Зайцевою та Геннадієм Дроновим – підозрюваними у справі ДТП на Сумській. Це кількісно виражається у публікаціях ЗМІ. Навіть з приводу цієї страшної трагедії досліджувані ЗМІ майже не викладають матеріалів, які можуть провокувати негативне сприйняття в читачів. Хоча є публікації, які містять у собі суто фактажний матеріал, проте тим самим викликають у громадськості шквал обурення щодо цієї справи та судової системи України в цілому. Переважно цей матеріал стосується затягування справи у суді, розповсюдження інформації про матеріальний стан одного з винуватців [3].

Хоча більшість судових проваджень і висвітлюється у нейтральному ключі, саме цей «реальний стан» справ і створює несприятливий інформаційний фон, який фактично дискредитує правосуддя в очах населення. Замовчування рішень щодо найбільш резонансних справ, як то процес над «харківськими живодерами», або затягування судових справ з приводу колишніх високопосадовців, як це відбувається у справі зі Штепою та Лесиком – усе це підриває і без того незначну довіру українців до судів [4]. Погіршує стан справ і досить скептичне висвітлення ЗМІ Харківщини нововведень у сфері реорганізації місцевих судів. Так портали «Status Quo» та «Город X» опублікували коментарі харківських суддів щодо недоречності об'єднання районних судових установ.

Проте, слід звернути увагу, що усі з досліджуваних медіа переважно не надавали оцінки судовим процесам. Винятком були лише ті матеріали, в яких надавалися коментарі учасників подій та експертів. В цілому ж таке переважно нейтральне висвітлення харківськими ЗМІ порядку денного судової сфери області є позитивним фактором. Це залишає задачу оцінювання діяльності судів за читачами і зводить функції засобів масової інформації виключно до основної: інформування та поширення відомостей про найбільш важливі для громадян і органів влади події. Хоча, слід визнати, що такі «нейтральні» ЗМІ складають меншість, бо з тих самих тем можна з легкістю знайти і позитивно і негативно заряджені публікації в інших українських медіа.

Але зовсім іншою є ситуація із судовою реформою як інформаційним приводом харківських ЗМІ. Інформації з цієї теми на порталах не багато, але тут вже чітко прослідковується оцінка медіа ресурсами майбутніх змін у судочинстві. Зокрема два засоби масової інформації «Status Quo» та «Город X» виклали на своїх сайтах матеріали зі схожими заголовками «Судебная реформа. Что изменится в Харькове

и почему судьи против» та «Харьковский суд выступил против объединения» відповідно. За змістом публікації також майже ідентичні [5,6].

Цікавим є той факт, що цей матеріал сайту «Город X» підготував Олександр Брусенцов – спеціаліст відділу по зв'язках із засобами масової інформації управління у справах преси та інформації Харківської обласної державної адміністрації часів Михайла Добкіна. Наразі журналіст є редактором цього медіа ресурсу. «Харків.Депо» надає інформацію з приводу того, що Добкін через свого колишнього підлеглого має вплив на «Город X». І те, що на цьому ресурсі публікується інформація щодо «недоречності судової реформи», лише підтверджує той факт, що це ЗМІ знаходиться у сфері впливу колишнього голови ХОГА. Варто лише згадати той факт, що Добкін не підтримав змін у судочинній діяльності та назвав реформу «ганьбою».

До речі, згідно з даними «Варта.Харьков» вплив, на «Status Quo» має колишній регіонал – Віктор Суботін, який був також депутатом ХОГА часів Михайла Добкіна. Фактично обидва «канали впливу» пояснюють те, чому негативний матеріал щодо судової реформи висвітлювався саме у цих медіа, та ігнорувався іншими дослідженими ЗМІ.

Як бачимо, громадськість за даними ЗМІ відіграє неабияку роль у діяльності судових органів, хоча фактичної влади у судовій сфері не має. Основним своїм методом впливу на перебіг судових проваджень для активістів є акції протесту під вікнами суду перед або безпосередньо під час розгляду справи (наприклад, під час слухання справ «харківських живодерів» та перед слуханням справи, пов'язаної «одоробло»). Також під пильною увагою громадськості проводяться розслідування з найрезонансніших справ Харківщини.

Проте беручи до уваги ті ж самі резонансні судові процеси за останній рік, можна прийти до висновку, що переважно усі вони затягуються через подекуди абсурдні причини(так, наприклад, не відбулося судове засідання 14 грудня у справі теракту біля Палацу спорту через хворобу адвоката). Особливо це стосується справ високопосадовців. Таке «затягування» дозволяє зацікавленим особам дочекатись зменшення ажіотажу навколо події збоку ЗМІ та громадськості. Саме таку причину неподання апеляції, до речі, назвала адвокат винуватиці ДТП у Харкові Юлія Козир.

Через деякий час, яке б рішення не було прийняте, воно, як правило, вже не отримає широкого розголосу у медіа. Подібна ситуація має місце у судовому процесі над колишнім мером Слов'янська Нелею Штепою, якій у вересні 2017 змінили запобіжний захід з утримання під

вартою на цілодобовий домашній арешт з носінням електронного засобу контролю. Вочевидь, таке рішення здійняло б громадськість два роки тому, коли справа тільки набирала обертів. Проте зараз частина Харківських ЗМІ навіть не опублікувала інформацію з приводу цього рішення. Саме для того, щоб довести цю тезу, у наступному розділі ми проводимо контент-аналіз декількох медіа-ресурсів Харківщини.

В цілому ж контент-аналіз довів, що існує тенденція поступового зменшення зацікавленості з боку ЗМІ та громадськості відповідно до справ, які тягнуться вже декілька років. До того ж, за підсумками проведеного моніторингу з'ясувалося, що лише один медіа-ресурс – «Status Quo» – висвітлює не лише резонансні судові справи, а й зміни у поточному складі судів (звільнення, призначення суддів в судах області).

Список використаних джерел

1. *Убийца котенка Маргарита Фурман пыталась обвинить в смерти животного хакеров, прокуратура направила дело в суд [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://kharkov.dozor.ua/news/crime/1190297.html>.*

2. *Харьковский чиновник назвал осужденных террористов "инакомыслящими" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://newsroom.kh.ua/blog/harkovskiy-chinovnik-nazval-osuzhdennyh-terroristov-inakomyshchimi>.*

3. *СМИ: За рулем Лексуса, влетевшего в толпу людей была 20-летняя дочь бизнесмена [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://kh.vgorode.ua/news/sobytyia/343666-smu-za-rulem-leksusa-vletevsheho-v-tolpu-luidei-byla-20-letniacia-doch-biznesmena>.*

4. *Ставлення громадян України до суспільних інститутів, електоральні орієнтації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://razumkov.org.ua/napryamki/sotsiolohichni-doslidzhennia/stavlennia-hromadian-ukrainy-do-suspilnykh-institutiv-elektoralni-oriientsii-2>.*

5. *Харьковский суд выступил против объединения [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.sq.com.ua/rus/news/novosti/23.11.2017/harkovskiy_sud_vystupil_protiv_obedineniya/.*

6. *Брусенцов О. О. Судебная реформа. Что изменится в Харькове и почему судьи против [Електронний ресурс] / Александр Александрович Брусенцов – Режим доступу до ресурсу: <http://gx.net.ua/politika/region/sudebnaya-reforma-chno-izmenitsya-v-harkove-i-pochemu-sudii-protiv.html>.*